

LBRIS

We know
books

Laura Marx Fitzgerald

THEODORA TENPENNY ȘI TABLOUL PIERDUT

Traducere din limba engleză și note
de Lavinia Braniște

Capitolul 1

Era descoperirea secolului. Sau cel puțin asta am crezut eu atunci. Se întâmpla pe când o zi bună însemna să găsești pe trotuar un cuptor electric cu o hârtie pe el pe care să scrie FUNCȚIONEAZĂ BINE. Sau să dai peste o pungă de gogoși vechi de o zi (un pic râncede), care au un gust divin după luni întregi în care n-ai mâncat decât terci de ovăz.

Comorile Manhattanului nu sunt greu de găsit. Trebuie doar să te uiți după ele. Să îți abați atenția o clipă de la zgârie-nori și de la vitrinele magazinelor și să îți cobori privirea. O să vezi, aici oamenii se scutură de obiecte ca de mătreață. Nu că m-aș plânge. Am găsit haine, jucării, rechizite și destule cărți cât să-mi deschid o bibliotecă. Trotuarele din New York sunt ca un centru comercial în aer liber, unde totul este gratis.

Odată am găsit două pungi de la Barneys¹ pline cu pulovere de cașmir mâncate de molii. Nu mi-au trebuit decât trei dolari și douăzeci și cinci de cenți ca să le fac să intre la apă la o spălătorie și am reușit pe urmă să-mi fac din lâna lor, groasă ca o pâslă, o haină nouă de iarnă, umplută cu fulgi din niște perne vechi. Iar mânecile care mi-au rămas de la pulovere le-am cusut și am făcut din ele niște ciorapi lungi. Restul peticelor le-am cusut între ele și mi-am făcut un ghiozdan cu numele meu, Theodora Tenpenny, brodat cu o ață pe care am scos-o dintr-o trusă de cusut de hotel pe care am găsit-o în șifonierul bunicului meu.

Altă dată am găsit un snow-board nou-nouț. Care s-a transformat într-un raft de cărți destul de bun.

Bineînțeles, toate astea se întâmplau pe vremea când credeam că cele mai minunate lucruri pe care le poți găsi pe străzile New Yorkului sunt... lucruri.

Dar o iau prea repede înainte.

Mă întorceam de la magazinul de articole de menaj într-o zi din aia înăbușitoare de iulie, în care nu-ți dai seama ce e mai fierbinte: soarele care arde deasupra sau trotuarul care frige dedesubt. După felul lipicios în care lipăiam pe asfalt, mi-am dat seama că tălpile tenișilor începeau să mi se topească. Adică tălpile a ce mai rămăsese din tenișii mei.

Făcusem toată clasa a șaptea în tenișii ăștia, dar n-au mai putut ține pasul cu mine peste vară, când creșteam într-o zi

cât alții într-un an. Deja tăiasem pânza ca să-mi eliberez degetele și strânsesem șireturile la limită, dar, în timp ce-mi târșăiam picioarele pe lângă bistrourile coreene și magazinele de biciclete personalizate de pe Hudson Street, era tot mai clar că ceva o să cedeze. Cel mai probabil cusăturile.

Dar până să se întâmple asta, mi-au picat ochii pe o minunăție. Chiar când am dat colțul pe strada noastră, Spinney Lane.

O pereche de pantofi cocoțată pe o cutie poștală. Nu genul de pantofi de prințesă pe care i-ai putea vedea prin cartierul ăla, strălucitori și cu tocuri înalte, ci o pereche de teniși! Erau nou-nouți și, la o privire mai atentă, chiar pe mărimea mea: 35, extra lați. Da, culorile erau țipătoare, iar proprietarul, dintr-un motiv sau altul, îi pictase manual. Dar îmi veneau bine. Numai asta conta.

I-am înhățat înainte să mai atragă și pe altcineva, mi-am dezlipit fusta (de fapt, o jupă îngălbenită, din bumbac, pe care o găsisem în pod) de coapsele transpirate și m-am trântit pe bordura încinsă. Dar în timp ce-mi scoteam încălțările vechi, îmi răsuna în minte vocea bunicului Jack: „Cum adică? Pantofii ăștia mai au încă multă viață în ei! Bine, dacă trebuie cu adevărat... Uite, dă-mi mie șireturile. Găsesc eu ceva de făcut cu ele.“

Tocmai mă oprisem o clipă să savurez victoria de a fi găsit așa o comoară, când un taxi din fața mea a demarat în trombă, lăsând în mijlocul străzii o pată închisă la culoare și lipicioasă.

La prima vedere, ai fi zis că era o băltoacă de petrol sau un disc de cauciuc înnegrit de soare.

¹ Lanț american de magazine care vinde produse de lux.

Câteva luni mai târziu, când tocmai dădeam să intru pe Spinney Lane, așa cum făceam mereu când mă întorceam de la școală, am văzut că strada era blocată de o mulțime de ambulanțe și de mașini de poliție. Claxoanele camioanelor se lamentau în cor. Un curier pe bicicletă și un șofer de taxi se arătau cu degetul și înjurau în toate limbile pământului. Am încercat să văd ce a provocat tărăboiul și l-am văzut pe... Jack! Era întins pe jos, într-o băltoacă de sânge roșu și gros.

Sângele mi-a înghețat în vine.

Nu conta cât de repede aș fi alergat la el. Era ca și mort.

De cum m-a văzut, s-a chinuit să-și ridice capul.

— E sub ou, a spus el cu greu, iar ochii săi altădată de un albastru limpede erau acum încețoșați. Caută sub ou.

Medicul de pe ambulanță mi-a spus să-l țin de vorbă în continuare.

— Ce anume, Jack? am zis eu, iar gândurile îmi oscilau între ceea ce știam că s-ar cuveni să spun și ceea ce trebuia neapărat să întreb. Ce anume e sub ou?

— O scrisoare...

Vorbea tot mai greu, fiindcă gura i se umpluse de sânge, care acum i se prelingea printre buze.

— ...Și o comoară.

Și-a închis ochii. Adunându-și ultimele puteri, spuse în șoaptă:

— Până nu e prea târziu.

Restul zilei nu mi-l mai amintesc decât pe bucăți. Drumul cu ambulanța. Mâna transpirată a tânărului doctor pe umărul

meu. Polițiștii care m-au dus acasă, deși le spuseseam de o mie de ori că sunt în stare să merg pe jos. Cântecelul ciudat pe care-l fredona mama în timp ce polițiștii vorbeau cu ea. Știam că încetase de mult să îi mai asculte și că se întorsese la teoremele din capul ei.

Aceea a fost ziua din care pe Spinney Lane, la numărul 18, în familia Tenpenny nu au mai fost trei membri, ci doi. Și de fapt nu doi, ci unul. Fiindcă fără Jack, totul căzuse pe umerii mei.

Și de aceea Jack îmi dezvăluise, cu ultimele lui cuvinte, unde să găsesc singurul lucru care avea să schimbe totul.

Capitolul 2

Spinney Lane numărul 18 nu-i așa greu de găsit. Trebuie doar să-ți plimbi privirea peste șirul de case strălucitoare, cu fațadele lor uniforme, din cărămidă, și peste plăcuțele lustruite din alamă. Și, în unele cazuri, peste hoardele de paparazzi.

Apoi trebuie să te uiți după singura casă care arată de parcă locatarii sunt pe punctul de a-și face bagajele și de a se muta într-un apartament în Florida.

Acolo stăm noi.

Bine, n-a fost dintotdeauna așa. Stră-stră-stră-străbunicul Tenpenny a făcut avere din comerțul pe mare și și-a găsit o stradă elegantă (care mai înainte fusese un desiş sălbatic sau un „crâng”¹), unde să-și construiască nu una, ci două vile: una

¹ În engleză, *spinney* înseamnă „crâng”.

pentru soție și copii și încă una, lipită de cealaltă, pentru mama lui, cu uși de legătură între ele la fiecare etaj.

După cum s-a dovedit mai târziu, această explozie imobiliară a reprezentat de fapt apogeul averii Tenpenny. Un an mai târziu, cea de-a doua casă a fost închiriată, iar bunica s-a mutat împreună cu restul familiei. Odată cu trecerea timpului, Greenwich Village a fost abandonat, pe măsură ce elitele orașului se mutau tot mai departe, mai în centru, dar familia Tenpenny a rămas pe loc.

În ziua aceea fierbinte de iulie, mi-am folosit noii teniși ca să mătur dintr-o mișcare cărțile de vizită și fluturașii de pe treptele din față („Stimate locatar, ai nevoie urgentă de bani? Vino la Town Home Realty și ne ocupăm noi de vânzarea casei tale!”) și am tras de clanța de alamă de la ușa din față până când, în cele din urmă, a cedat.

Să nu vă închipuiți că am avut parte de vreo primire călduroasă. Nu m-a întâmpinat decât sufrageria încinsă, cu un aer stătut, cufundată în tăcere și mirosind a cărți vechi și a pisici vagaboande. Pe când trăia Jack, camera avea un anumit farmec artistico-excentric: un birou de epocă, care după nu știu ce reparație primise o creangă de stejar în chip de picior, o canapea făcută din cataloage *Pagini aurii* legate unul de altul cu noduri marinărești, frunze îngălbenite presate cu fierul de călcat între foi de hârtie cerată și lipite pe pereți pe post de tapet. Dar acum, singură, cu frunzele îngălbenite căzând pe jos după ce a cedat lipiciul, încăperea arăta straniu, ca o mătușă bătrână și dichisită care a început să-și poarte peruca invers.

O adiere intrată pe fereastra sufrageriei a adus cu sine și cotcodăceala găinilor din curtea din spate, cărora probabil că le era sete și care așteptau cu nerăbdare cina. Jack începuse să se îngrijească de o mică grădină acolo în vremea Marii Crize, iar acum grădina se întindea în toată curtea și cuprindea nu numai straturi de legume, ci și un măr și o tufă de zmeură și un coteț trainic, pentru destul de multe găini.

Cel puțin până acum. Am pierdut una săptămâna asta, a atacat-o un șobolan cât un dinozaur. Camille fusese zdravănă și bătaioasă, cu siguranță ar fi putut să doboare șobolanul ăla. Dar de când a murit Jack, cred că niciuna dintre noi n-a mai fost în stare de luptă.

Pendula din colț a bătut de cinci ori, pe o notă gravă. Găinile mai aveau de așteptat. Era ora ceaiului.

Scara care ducea la etajul al doilea scârțâia sub greutatea mea, sporită acum de tava de argint oxidat pe care duceam ouă fierte și un ceainic ciobit și pe care o țineam ca o chelneriță.

Am bătut de trei ori, cu mâna liberă. N-am primit niciun răspuns.

Am împins ușa și am intrat, dar mama nici măcar nu și-a ridicat privirea. Din prag am zărit broboanele de transpirație care i se adunaseră pe ceafă, sub părul galben-pai, strâns neglijent și prins cu un creion. Era îmbrăcată cu halatul de baie flaușat, chiar și în încăperea aceea înăbușitoare și jilavă, cu miros de pliculețe de ceai fermentat și haine murdare.

— Ți-am adus ceaiul.

I-am pus tava pe podea, lângă scaun. Mama era cam agitată,

așa cum se întâmpla întotdeauna când avea în fața ochilor hârtii pline de numere și de litere bizare.

N-a zis nimic. Și-a văzut mai departe de mâzgălele pe care le făcea cu creionul în cel mai nou carnet cu foi liniate.

Jack spunea că mama mereu a fost un pic cam „aeriană“, chiar și atunci când era mică. Nu c-ar fi fost nebună, nici măcar înceată. Doar că pur și simplu a preferat dintotdeauna lumea din mintea ei lumii de afară.

Pot să înțeleg asta, pentru că nici eu n-am avut multe de-a face cu copiii din vecini. N-am găsit nici măcar unul care să știe diferența dintre un cap de șurub simplu și unul în cruce. Dar Jack insista că nu la asta se referea când zicea că Angelika e aeriană. Înainte ieșea să se plimbe, dădea o mână de ajutor prin casă, se ducea la școală... Profesorii spuneau despre ea că este „genială“ sau „extraordinar de înzestrată“. Dar pe măsură ce-au trecut anii, s-a retras tot mai mult în sine și acum iat-o aici, la biroul ei din copilărie, în camera ei din copilărie, lucrând la o disertație pe care New York University încetase s-o mai aștepte în urmă cu mai bine de cincisprezece ani.

De când murise Jack, renunțase să se mai ridice de la birou; n-o făcea decât ca să meargă dimineața până la magazinul de ceaiuri, de unde aduna cu religiozitate fiecare sortiment pe care îl aveau. Dar am prins-o săptămâna trecută că încerca să iasă din casă în halatul de baie, așa că lucrurile cu siguranță mergeau din rău în mai rău.

Pe tata nu-l cunosc deloc. Aproape că nici mama nu l-a cunoscut. Jack spunea că era un șarlatan care a sedus-o pe

mama doar ca să pună mâna pe actele casei. Și l-a gonit de nu s-a văzut.

M-am apucat să strâng ceștile de ceai rătăcite pe pervaz și m-am ghemuit să mai adun câteva de sub pat.

— Cum merge cu disertația, mami?

Hârș, hârș.

— Ai rezolvat vreo teoremă?

— Păi am crezut c-o să fac o mare descoperire, dar e clar că n-o să meargă asta cu metoda factorizării unice, a zis ea clătînând din cap, fără să-și ridice privirea din carnet. Factorizare unică! Ce stupid!

— Hmm...

M-am așezat pe pat, peste cearșafurile mototolite.

— Mami, te-ai mai gândit la ce-am vorbit? Să vindem casa? Cred c-am scoate o grămadă de bani pe ea. Iar cu banii, să ne cumpărăm un apartament în altă parte a orașului, poate în Brooklyn sau în Queens sau într-un loc din ăsta mai ieftin.

Creionul mamei s-a oprit în aer, iar ea și-a întors ușor fața palidă și s-a uitat lung la mine.

— Ce casă? a întrebat ea încet.

A lăsat creionul să cadă, iar mâinile au început să-i tremure.

— Să vindem casa asta? Și eu unde o să lucrez? Biroul meu a stat dintotdeauna fix aici! E locul perfect; se văd păsările în pomii de afară. Vezi cuibul ăla? Exact acolo mă uit când lucrez la o ecuație. Și patul meu e chiar aici, a zis ea mai departe, făcând un semn cu mâna spre mine. Amplasat perfect, astfel încât lumina să cadă dimineața pe pernă. Să vindem casa? Nu, nu, nu, pur și simplu nu se poate!

Vocea îi devenea tot mai subțire și mai sugrumată în timp ce clătina din cap cu disperare și am văzut că începuse să-și înfășoare strâns pe deget o ață care-i atârna din halatul de baie.

— Și eu de unde o să-mi mai cumpăr ceai? Madame Dumont are întotdeauna amestecul perfect gata pregătit...

— Bine, mami, bine. Nu plecăm nicăieri, am întrerupt-o eu. Nu încă.

— Pentru că toate hârtiile mele sunt aici, arhivele, vezi și tu.

S-a repezit la teancurile și la hârtiuțele din jur, strângându-le lângă ea cu frenezie.

— Și încă mai trebuie să le organizez, să le pun în ordine, și mai sunt și notele de subsol...

— Gata, nu vindem casa, bine?

M-am ridicat brusc și am dărâmat din greșeală două cești de ceai de pe noptiera plină de cărți, care s-au rostogolit sub pat.

— Mami, vorbesc serios. Nu ne putem permite toate astea.

Am arătat cu mâna tot dezastrul din fața mea, de parcă aș fi trecut în revistă Taj Mahalul.

— Și când vine iarna, trebuie să plătim și factura la gaze și pe cea la electricitate. Nu știu cât o să mai țină boilerul. Cu ce-o să-l mai plătim și pe-ăsta?

Acum începuse din nou să murmure.

— Mami, ești sigură că Jack n-a pomenit nimic de o rezervă ascunsă? Nu știu, un loc unde să fi pus deoparte... bani, de pildă? Bijuterii? Știi tu, o comoară sau așa ceva.

Niciun răspuns.

M-am apucat să adun din nou ceștile de ceai.

— Vrei să-ți aduc ceva de mâncare un pic mai încolo?

Mi-am ridicat privirea și am văzut-o cum ținea atârnat în fața ochilor piculețul de ceai Lipton, iar picături fierbinți de apă se împrăștiu pe foile risipite pe podea.

— Unde mi-e rooibosul cu vanilie?

— Nu mai avem rooibos, mami. Vezi, despre asta vorbeam. Nu mai poți să-ți iei de la magazin ceaiurile astea scumpe. Ți-am luat alte sortimente...

— Dar ceaiul meu de după-amiază e rooibos cu vanilie. E făcut cu vanilie din Madagascar, care e cea mai rafinată vanilie, sau cel puțin așa spune Madame Dumont. O să mai cumpăr eu mâine dimineață. Madame Dumont a spus c-o să-mi pună deoparte niște Golden Assam, c-o să primească în curând...

Când am închis ușa în urma mea, mama turuia în continuare, inventariind metodic diferențele dintre frunzele de ceai indian și chinezesc.

După ce m-am ocupat de grădină, de găini și de niște scurgeri de canalizare înfundate, mi-am luat mâncarea pentru cină și m-am dus la ultimul etaj, în camera care fusese odată studioul lui Jack. De obicei eu și Jack stăteam împreună în vechea sufragerie, unde mâncam cu lingura orez și fasole din vesela familiei Tenpenny și apoi ne duceam farfuriile înapoi pe bufetul din bucătărie. Dar acum, masa cea mare unde stăteam să mâncăm părea rece, chiar și pe căldura asta, și am preferat să iau cina într-un loc în care se simțea mai mult prezența bunicului Jack.

Atelierul era îmbâcsit cu vapori de vopsea, iar eu am crăpat

ferestrele înalte care se aliniau pe peretele din spate, lăsând să pătrundă răcoarea ușoară a începutului de seară și ecoul claxoanelor mașinilor prinse în ambuteiaj la ora de vârf. Din locul meu preferat, de pe divanul lung de la fereastră, se vedea modelul pe care-l creau jos curțile vecinilor și se întrezărea râul Hudson. Câteodată stăteam acolo și mă uitam la porumbeii care zburau de pe un acoperiș pe altul. E straniu cum lucruri care, luate separat, sunt atât de păraginite și de triste devin atât de frumoase când sunt privite împreună.

În timp ce mâncam, am răsfoit corespondența pe care o adusesem sus cu mine. Mi-a căzut pe podea o scrisoare cu aspect oficial și cu o ștampilă mare, cu un vultur. Adresa expeditorului: Departamentul pentru Asistența Veteranilor.

Stimate Domn / Stimate Doamnă,

Departamentul pentru Asistența Veteranilor a fost recent înștiințat de încetarea din viață a lui

JOHN THORNTON TENPENNY V.

Prin prezenta vă aducem la cunoștință că toate pensiile și ajutoarele din partea Departamentului vor fi sistate.

Vă rugăm să primiți sincerele noastre condoleanțe în aceste momente dificile prin care treceți. Sacrificiul și devotamentul domnului Tenpenny față de țara sa sunt profund apreciate.

Cu stimă,

Roger D. Fawlke

Departamentul pentru Asistența Veteranilor